

Безопасна поддръжка в земеделието

Земеделието е един от най-рисковите сектори по отношение на трудови злополуки. Работещите в земеделието претърпяват 1,7 пъти повече трудови злополуки и 3 пъти повече злополуки със смъртен изход спрямо средното ниво.

В ЕС-27 семейната заетост и до голяма степен самостоятелната заетост преобладават в земеделското производство, тъй като по-голяма част от работата в земеделските стопанства се извършва от собственика на стопанството и от семейството му. Девет от десет лица, работещи в земеделските стопанства (89 %), са членове на семейството⁽¹⁾. През 2007 г. около 78 % от земеделските производители работят самостоятелно с подкрепата на членове на семейството и временна помощ от работници, наемани само в моменти на върхово натоварване⁽²⁾. Самостоятелната заетост и фактът, че земеделските стопанства често са семейно предприятия, представляват предизвикателство по отношение на безопасността и здравето при работа.

Задачи, свързани с поддръжката в земеделието

Задачите, свързани с поддръжката в земеделието, са много разнообразни. Те включват:

- поддръжка и поправка на машини, оборудване и превозни средства;
- поддръжка на стопански дворове и сгради;
- поддръжка на силози, резервоари, цистерни за тор и за зърно;
- поддръжка на електрически инсталации;
- поддръжка на отводнителни и напоителни системи;
- поддръжка на пътища със и без настилка.

Опасности, свързани с поддръжката в земеделието

Поради голямото разнообразие от задачи, свързани с поддръжката в земеделски стопанства, съществуват много на брой и различни опасности, сред които:

- механични опасности, свързани с поддръжката на машините, например катастрофи, задръствания и работа с течности под налягане;
- електрически опасности при работа с дефектно оборудване или по време на поддръжка на електрически инсталации и оборудване или поправка на повредени електрически огради;
- топлинни опасности, свързани с използването на заваръчно или загряващо оборудване по време на поддръжка или поддръжка на оборудване с горещи повърхности, или работни течности;
- химични опасности, свързани с използването на опасни вещества по време на поддръжка или поддръжка на оборудване, съдържащо опасни вещества;
- опасности от пожар или взрив по време на поддръжка на съоръжения или оборудване, съдържащо опасни или взривни вещества, например цистерни, резервоари и силози или цистерни за гориво;
- биологични опасности по време на поддръжката на инсталации, замърсени с биологични агенти, цистерни за тор, канавки и канализационна инфраструктура;
- ергономични опасности, например необичайни пози, недобре конструирани инструменти;
- работа в затворени пространства.

С любезното съдействие на FION

Най-честите фактори, допринасящи за трудови злополуки, свързани с поддръжката в земеделието

Най-честите фактори са:

- работа в изолация;
- липса на предпазни средства;
- финансови ограничения, недостиг на време и умора;
- липса на осведоменост/обучение/информация;
- възлагане на подизпълнители.

Превантивни мерки

- Опитайте се да елиминирате рисковете.
- Ако рисковете не могат да бъдат напълно елиминирани, опитайте се да ги сведете до минимум, като спазвате процедури за безопасност при работа.
- Използвайте подходящо оборудване, включително лични предпазни средства.
- Никога не се заемайте с работа, за която не сте компетентни.

Поддръжка на машини и превозни средства

При поддръжката и обслужването на машини спазвайте процедури за безопасност при работа.

- Спрете машината преди интервенцията.
- Уверете се, че машината е в покой — не забравяйте срока за износване.
- Обезопасете частите, които могат да се движат или въртят — например като използвате клинове, подпори.
- Следвайте инструкциите на производителя.
- Подменете предпазителите, преди да запалите машината.

Работа в затворени пространства

Възможно е да се наложи работниците в земеделски стопанства да влизат в затворени пространства, като например силози за влажно зърно, помийни ями или резервоари за съхранение с цел извършване на поддръжка, проверка, почистване и поправка. На такива места могат да възникнат опасности поради липса на кислород, **вследствие на** токсични или запалими газове, течности или твърди вещества, които могат внезапно да изпълнят пространството и да предизвикат задушаване, удавяне, пожар или взрив.

- Избягвайте да влизате в затворени пространства.
- Ако влизането е неизбежно, следвайте система за безопасна работа.
- Въведете адекватни разпоредби за спешни случаи.
- Изпробвайте въздуха преди да влезете.
- Използвайте подходящо оборудване, например лични предпазни средства (като респиратори, предпазни колани и обезопасителни

(1) Eurostat, Agricultural statistics: Main results 2007–08, Eurostat pocketbook, 2009 edition (http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-ED-09-001/EN/KS-ED-09-001-EN.PDF).

(2) Eurostat, Farm structure, statistics explained (March 2010) (http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Farm_structure).

въжета), осветление (одобрено за взривоопасни атмосфери) и средства за комуникация.

Източник: М. Águila, INSHT

Работа на височина

Поддръжката на сгради, конструкции и машини в земеделски стопанства може да включва работа на височина. Често пъти се случват инциденти като падане от покрив, или при пропадане на нестабилни покриви, от превозни средства, стълби и неподходящо оборудване за достъп.

- Избягвайте да работите на височина.
- Ако работата на височина не може да се избегне, използвайте подходящо оборудване за достъп, например предпазни колани, ако е необходимо.
- Уверете се, че инструментите и материалите могат да се повдигат и свалят безопасно.
- Винаги имайте предвид, че покривите са нестабилни, ако не сте убедени в обратното.
- Оборудвайте сградите с нестабилни покриви с предупредителни знаци, по-специално на местата за достъп.
- Носете предпазни обувки, устойчиви на хлъзгане, когато работите на превозни средства.
- Не използвайте стълби, ако съществува по-безопасен начин за извършване на работата.
- Ако използвате стълба, уверете се, че тя е стабилна и че има равна и здрава основа за стъпване.

Инициативи и кампании във връзка с предотвратяване на увреждания за работниците от сектора на земеделието

- Дните за безопасност на земеделското стопанство и здравна осведоменост (SHAD) в Обединеното кралство са събития, предназначени за информиране и обучение на земеделски работници по отношение на рисковете, свързани с тяхната работа.
- PreventAgri е проект, разработен в Белгия, който има за цел предотвратяването на трудови злополуки, професионални заболявания и психосоциални рискове в сектора на земеделието; той включва повишаване на осведомеността, обучение, изследователска дейност и интервенция.
- Институтът за социално осигуряване на земеделските стопани в Австрия мотивира земеделските стопани да насърчават здравето и безопасността в своите земеделски стопанства, като им връчва удостоверения за безопасност. Удостоверението за безопасност представлява награда за земеделски стопани, които обръщат специално внимание на безопасността и здравето при работа. Присъждането ѝ става при строги критерии:
 - общ стандарт за практики за здраве и безопасност;
 - осведоменост на земеделските работници по отношение на безопасността;

- безопасна организация на труда (осигуряване на лични предпазни средства, комплект за първа помощ, чисто работно пространство);
- безопасно оборудване;
- безопасни превозни средства;
- безопасни сгради;
- безопасни електрически инсталации.

Примери за добри практики

- *Мобилна работилница за поправка на земеделски машини и превозни средства*

Mobile Werkstatt Allgäu GmbH, Германия

Модерните земеделски машини и превозни средства все повече се нуждаят от професионално обслужване, което изисква квалификация и компетенции в поддръжката и поправката. Мобилната работилница за поправка на земеделски машини и превозни средства е разработена от земеделски стопани. Тя разполага с всички инструменти и техническо оборудване, необходими за поправка, и с екип от техници по поддръжката, извършващи професионално и на място поправка и поддръжка на машини и превозни средства.

- *Безопасна и ефективна поддръжка и поправка на парници в градинарството*

Glass Handling Technic Vof, Нидерландия (Носител на награда за добра практика)

През последните години секторът на парниците за градинарство е обект на значително развитие. Парниците са по-високи, отводнителните канали на покривите са изключително тесни, а размерът на стъклата на покрива значително се увеличи. Тези промени оказва значително въздействие върху дейностите по поддръжка и поправка, които са свързани с риск от порязване, падане от височина и физическо напрежение. По инициатива на парниковата индустрия търговските организации на градинарите, лицата, отглеждат растения, техниците и предприемачите, както и на застрахователните дружества и банките и с участието на множество дружества със значителен опит в поддръжката на парници, беше разработен нов и безопасен метод за поправка на стъклени покриви. Разработена беше система за извършване на поправки от външната страна на стъклени покриви, „Repair Shuttle“, която се състои от превозно средство за поддръжка със система за преместване на стъкло и мобилна платформа за придвижване на превозното средство за поправка от едно място до друго. Работниците по поддръжката взеха пряко участие при разработването на „Repair Shuttle“. При използването на „Repair Shuttle“ нараняванията, предизвикани от падащо стъкло, са невъзможни, а рискът от падане е почти напълно елиминиран. Отбелязва се и значително намаляване на физическото усилие, полагано от хората, извършващи поправки.

Допълнителна информация

За да научите повече за безопасната поддръжка в сектора на земеделието, прочетете интернет публикацията „Поддръжка в земеделието — ръководство за безопасност и здраве“, достъпна на: <http://osha.europa.eu/en/publications/reports>

Този бюлетин е достъпен на 24 езика на: <http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets>

Европейска агенция за безопасност и здраве при работа

Gran Vía, 33, 48009 Bilbao, ИСПАНИЯ

Тел. +34 944794360, Факс +34 944794383

E-mail: information@osha.europa.eu

